

Report of the archaeological monitoring for “LIFE Mires of Estonia”
project

Arheoloogilise monitooringu aruanne
“Soode kaitse ja taastamine”
LIFE Mires Estonia

Kaarel Sikk, Hembo Pagi

November 2021

©2016-2021 MTÜ Arheovisioon, projekt "Soode kaitse ja taastamine" (Life Mires of Estonia LIFE14 NAT/EE/000126). Kõik õigused kaitstud. Projekti rahastavad Euroopa Liidu [LIFE programm](#) ning [SA Keskkonnainvesteeringute Keskus](#). Antud aruanne väljendab üksnes töö autorite seisukohta ega ole siduv Euroopa Liidu LIFE programmile.

Sisukord

Summary	3
Sissejuhatus	3
Läbi viidud tegevused	4
Tulemused	5
Kontakt	6

©2016-2021 MTÜ Arheovisioon, projekt "Soode kaitse ja taastamine" (Life Mires of Estonia LIFE14 NAT/EE/000126). Kõik õigused kaitstud. Projekti rahastavad Euroopa Liidu [LIFE programm](#) ning [SA Keskkonnainvesteeringute Keskus](#). Antud aruanne väljendab üksnes töö autorite seisukohta ega ole siduv Euroopa Liidu LIFE programmile.

Summary

In connection with the mire restoration activities of the LIFE Mires Estonia project, archaeological monitoring of soil works was planned and carried out in order to protect the antiquities and to obtain new information on the cultural heritage related to the wetlands.

Preliminary archaeological excavations had already mapped known antiquities and inspected high-potential sites (2 refuges / hillforts, 3 ironworking complexes) according to which restoration plans had been adapted. In the vicinity of known antiquities, it was decided not to carry out archaeological excavations but to adapt the restoration plans. Therefore, after initial observations, it was decided to provide guidelines to employees (excavator drivers) on how to recognize and report antiquities. After some test surveys it was decided not to monitor the works by archaeologists because it was not directly necessary, would have proved too costly and would not have, in high likelihood, yielded any results.

The only finds in Laukasoo were the ends of the support posts of peat sheds, which were preserved in the peat layer and have no archaeological value.

Sissejuhatus

Seoses LIFE Mires Estonia projekti soode taastamise tegevusega tehti arheoloogilise monitooringu kavad mullatööde jälgimiseks, et vältida muististe rikkumist ning saada uut teavet soodega seotud kultuuripärandi kohta.

Eelnevate arheoloogiliste eeluuringutega olid juba kaardistatud teadaolevad muistised ja kontrollitud kõrge potentsiaaliga kohti (2 pelgupaika / linnamäge, 3 rauatönduse kompleksi ja sooteed), mille järgi olid kohandatud taastamistöde kavad. Teadaolevate muististe läheduses otsustati mullatöid mitte läbi viia, vaid muuta taastamistöde plaane. Seetõttu peale esialgseid vaatlusi otsustati panustada töötajate (ekskavaatorijuhtide) juhendamisele muististe ära tundmisel. Otsustati loobuda tööde vaatlusest arheoloogide poolt, kuna see ei olnud otseselt vajalik, oleks osutunud liiga kulukaks ning oleks väga väikese tõenäosusega tulemusi toonud.

Ainsate leiududena tuvastati Laukasoo turbakuuride tugipostide otsad, mis olid turbakihis säilinud ning ei oma arheoloogilist väärtust.

Läbi viidud tegevused

09.2018 valmib juhend pinnasetööde läbiviijatele (ekskavaatorijuhtidele), milles juhitakse tähelepanu võimalike muististe esinemise kohta märgaladel ning annab esmased suunised muististe ära tundmiseks.

18.09.2019 Laukasoos arheoloogiline monitooring, läbiviija Rivo Bernotas.

18.09.2019; 13.10.2019; 12.12.2019 Ohepalu soos arheoloogiline monitooring, läbiviija Rivo Bernotas. Tööde käigus instrueeriti ekskavaatorijuhte võimalikest muististest, nende äratundmisest ja tegevusest avastamise korral. Pisteliselt uuriti läbi kaeved, mis teostatud olid. Avatud pinnasekihid uuriti pisteliselt läbi labidaga ning metallidetektoriga. Ohepalus asuva soosaare ala kontrolliti kogu ulatuses üle metallidetektoriga. Tööde käigus arheoloogiliselt huvipakkuvat kultuurikihti ega kinnis- või irdmuistiseid ei avastatud.

21.04.2021 Tegi metallidetektori eksport Dmitri Šutov väljasõidu Tudu metskonda, Suigu külla, Vinni valda, Lääne-Viru maakond, et otsida Tudusoo õpperaja juures suulise pärimuse põhjal seal olevat malmristi. Paraku hindas Dmitri Šutov otsingu võimalusi antud piirkonnas väga madalaks ning otsingutest loobuti.

Malmristi oletatav asukoht Tudusoo. Foto: Dmitri Šutov.

Tulemused

Arheoloogiliste eeluuringute tulemusel otsustati vältida pinnasetöid tuntud muististe läheduses ning kõrge arheoloogilise potentsiaaliga aladel. Seetõttu arheoloogilisi jälgimisi viidi läbi ainult piiratud ulatuses ning arheoloogilise väärtusega muistiseid ei leitud.

Selle asemel otsustati teavitustööde kasuks ekskavaatorijuhtide seas keda instrueeriti muististe olemasolu jälgima. 25.09.2019 leiti tööde käigus turbakuuride tugipostide otsad, mis pildistati üles.

Turbakuuri tugipost. Foto: Jüri-Ott Salm, 25.09.2019

Kontakt

Hembo Pagi

hembo@archaeovision.eu

Kaarel Sikk

kaarel@archaeovision.eu

©2016-2021 MTÜ Arheovisioon, projekt "Soode kaitse ja taastamine" (Life Mires of Estonia LIFE14 NAT/EE/000126). Kõik õigused kaitstud. Projekti rahastavad Euroopa Liidu [LIFE programm](#) ning [SA Keskkonnainvesteeringute Keskus](#). Antud aruanne väljendab üksnes töö autorite seisukohta ega ole siduv Euroopa Liidu LIFE programmile.

